

บทรายการวิทยุฟันทอล์ค

เรื่อง เสียวอะไรไม่เสียวดันมาเสียวฟัน

ผู้เขียนบทความ อาจารย์ ทันตแพทย์หญิง ดร.ทัศนวิทย์ เข็มวงษ์

อาการเสียวฟันพบได้ทั่วไปในทุกกลุ่มวัย ตั้งแต่วัยรุ่นจนถึงวัยสูงอายุ โดยสาเหตุของการที่ทำให้เกิดการเสียวฟันมีหลากหลาย จากทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน ก่อนจะกล่าวถึงสาเหตุต่างๆ ที่ทำให้เกิดอาการเสียวฟันนั้น เรามารู้จักโครงสร้างของฟันและอวัยวะรอบๆ ฟันก่อน เพื่อที่จะได้แก้ไขอาการเสียวฟันได้ตรงจุด โครงสร้างของฟันนั้นประกอบไปด้วยส่วนหลักๆ คือ ตัวฟัน และรากฟัน

ส่วนประกอบของตัวฟัน ได้แก่

- เคลือบฟัน อยู่ชั้นนอกที่สุดของตัวฟัน ซึ่งมีลักษณะค่อนข้างโปร่งแสง และค่อนข้างเป็นสีขาวหรือเหลืองสว่างๆ
- เนื้อฟัน เป็นชั้นถัดมาด้านใน ค่อนข้างทึบแสงและมีสีเหลือง มีความชื้นและมีท่อเล็กๆ ที่ส่งตรงไปที่โพรงประสาทที่อยู่ด้านในสุด

ส่วนประกอบของรากฟัน ได้แก่

- เคลือบรากฟัน คือชั้นที่อยู่นอกสุด
- ชั้นถัดมา คือ เนื้อฟันเช่นเดียวกับตัวฟัน

เพราะฉะนั้นชั้นเคลือบฟันและเคลือบรากฟัน ย่อมเป็นป้อมปราการหนึ่งในการปกป้องอาการเสียวฟัน ดังนั้น เมื่อใดก็ตามที่ชั้นด้านนอกถูกขจัดออกไปทำให้เนื้อฟันได้สัมผัสกับสิ่งกระตุ้นต่างๆ ภายนอก จะส่งผลทำให้เกิดอาการเสียวฟันตามมา

จากประสบการณ์ที่ได้ทำงานมาพบว่า ในกลุ่มวัยรุ่นหรือวัยทำงานที่มาพบทันตแพทย์นั้น ไม่ได้มาจากโรคเหงือก แต่มาจากสาเหตุ ดังนี้

- คอฟันสึก เนื่องจากการแปรงฟันผิดปกติ
- คอฟันแตก เนื่องจากการสบฟันผิดปกติ ส่งผลให้เกิดการเกาะที่คอฟัน
- แรงในการจัดฟัน ส่งผลทำให้ฟันร้าวและทำให้เกิดเสียวฟัน
- กลุ่มคนที่นอนกัดฟัน ฟันสึกชั้นรุนแรง
- กลุ่มคนที่ชอบรับประทานอาหารเปรี้ยวจัด หรือเป็นกรดสูง
- ปัจจัยที่ทำให้เคลือบฟันบางลง หรือเกาะเกาะออกไป อย่างเช่น ภาวะฟันผุ ซึ่งพบได้ทั่วไป เมื่อฟันผุแล้วแต่ไม่ถึงโพรงประสาทฟัน การรักษา ก็คือการอุดฟัน โดยวัสดุที่ใช้อุดฟันซึ่งการอุดฟันก็สามารถทำให้เกิดอาการเสียวฟันได้เช่นกัน
- วัสดุอุดฟันสีเงิน หรือที่เรียกว่าอะมัลกัม อาจจะทำให้เกิดอาการเสียวฟันได้ถ้าโพรงฟันลึกและไม่ได้มีการอุดรองโพรงฟันก่อน หรือแม้กระทั่งวัสดุอุดชนิดนี้มีหลายจุดในช่องปากและใช้เวลานานก็สามารถทำให้เกิดการสึกกร่อนของวัสดุได้ และในที่สุดก็ทำให้เกิดอาการเสียวฟันได้

- วัสดุอุดฟันสีเหมือนฟันหรือวัสดุสีเงินที่มีขนาดใหญ่ โดยทั่วไปแล้วฟันที่มีวัสดุอุดขนาดใหญ่ร่วมกับแรงกันฟันที่ค่อนข้างรุนแรงกว่าปกติ หรืออาหารที่รับประทานเหนียวหรือแข็ง ก็ทำให้ฟันแตกและอาจจะทำให้ฟันซี่นั้นต้องบูรณะในขั้นตอนที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น
- กรณีอุดฟันแล้วฟันซี่นั้นสูงกว่าระนาบการสบฟันกว่าปกติ ก็ทำให้เกิดการเสียวฟันหรือเจ็บฟันขณะเคี้ยว หากมีอาการดังกล่าวแนะนำให้กลับไปพบทันตแพทย์ที่ทำการอุดฟัน เพื่อกรอแก้การสบฟัน
- การทำฟันเพื่อความสวยงาม เช่น การจัดฟัน การฟอกสีฟัน ทำให้บุคลิกดีขึ้น แต่ในความสวยงามนั้นก็อาจจะเกิดภาวะแทรกซ้อนได้เช่นกัน เช่น การฟอกสีฟัน น้ำยาที่ใช้ในการฟอกสีฟันมีความเป็นกรดที่ค่อนข้างสูง ก็อาจจะเกิดอาการเสียวฟันได้หลังจากฟอกไป 1-2 สัปดาห์ หรือแม้กระทั่งระหว่างการจัดฟัน ก็อาจจะทำให้แรงบดเคี้ยวที่ลงไปฟันยังไม่เป็นไปในทิศทางที่ควรจะเป็นก็อาจจะทำให้ฟันสึกฟันร้าวได้ในบางซี่ ดังนั้นอาจจะต้องเพิ่มการระวังในการเคี้ยวอาหาร หรือพฤติกรรมที่ทำให้ฟันสึกออกไป

ในวัยผู้สูงอายุสามารถเกิดอาการเสียวฟันได้เช่นกัน เนื่องจากวัยสูงอายุมิโรคในช่องปากที่พบบ่อย คือ โรคปริทันต์อักเสบ เหงือกกร่น หรือฟันยาวขึ้นมาเนื่องด้วยปกติแล้วเหงือกจะปกคลุมเคลือบรากฟันไว้ แต่พออายุที่มากขึ้น ด้วยภาวะหลายๆ อย่างเช่น การใช้งานของฟันนานขึ้น การรับแรงของฟันมาเป็นระยะเวลานาน หรือภาวะทางโรคระบบ เช่น โรคเบาหวาน โรคกระดูกพรุน ส่งเสริมทำให้กระดูกที่รองรับฟันละลายตัว ทำให้เคลือบรากฟันออกมาสัมผัสกับสภาพแวดล้อมภายนอก เทียบกันระหว่างเคลือบฟันที่อยู่บนตัวฟันกับเคลือบรากฟันที่อยู่เฉยๆ บริเวณรากนั้น เคลือบรากฟันนั้นไม่แข็งแรงเท่าเคลือบฟัน จึงทำให้ถูกทำลายได้ง่ายจากกระบวนการทางกล เช่น การแปรงฟันที่ใช้แรงที่มากเกินไป ทำให้เคลือบฟันหายไปและเนื้อฟันก็ออกมาสัมผัสกับสภาพแวดล้อมแทน ก็จะทำให้เกิดอาการเสียวได้ง่ายเช่นกัน ซึ่งกรณีนี้ ในปัจจุบันมียาสีฟันที่มีส่วนผสมของสารต้านอาการเสียวออกมาให้ได้เลือกใช้ ซึ่งก็ช่วยบรรเทาอาการได้ในระดับหนึ่ง

จากข้างต้น ผู้ป่วยอาจจะไม่ทราบสาเหตุที่แน่นอน ดังนั้น ควรมาพบทันตแพทย์ทุกๆ 6 เดือน เพื่อขอคำแนะนำจากทันตแพทย์ในการป้องกันสิ่งที่จะเกิดขึ้นในช่องปาก อีกทั้งถ้ามีความผิดปกติใดๆ ควรมารักษาตั้งแต่เนิ่นๆ เพื่อไม่ให้เกิดความซับซ้อนในการรักษาเมื่อโรครุนแรงขึ้น และหากถ้ามีความผิดปกติใดๆ เกิดในช่องปากก็แนะนำให้มาพบทันตแพทย์ทันที เพื่อหาสาเหตุและร่วมกันรักษาไปด้วยกัน